

Sygn. akt I ACa 152/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Biedroń (spr.)

Sędziowie: SSA Anna Guzińska

SSO del. Wojciech Łukowski

Protokolant: Katarzyna Rzepecka

po rozpoznaniu w dniu 6 kwietnia 2016 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa (...)Sp. z o.o. spółki komandytowo-akcyjnej w W.

przeciwko **R. B.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy

z dnia 28 października 2015 r. sygn. akt I C 107/15

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy oddalił powództwo wniesione przez (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. skierowane przeciwko R. B. – Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w G. o zapłatę 76.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 kwietnia 2014 r. tytułem naprawienia części szkody, jaką poniosła spółka (...)S.A. z siedzibą w W. (cedent wierzytelności) wyrządzonej przez pozwanego na skutek prowadzenia przez niego postępowania egzekucyjnego z majątku wskazanej spółki (pod sygnaturą KM 2116/12) pomimo istnienia przesłanek do zawieszenia tego postępowania z urzędu. W punkcie II wyroku orzeczono o kosztach procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 22 maja 2012 r. Komornik Sądowy R. B., na podstawie tytułu wykonawczego – wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 2 marca 2012 r., wydanego w sprawie IX GC 51/12, zaopatrzonego w rygor natychmiastowej wykonalności, na wniosek wierzyciela – (...)Spółki z o.o. z siedzibą w G. (od 24 stycznia 2013 r. (...) sp. z o.o. w W.) wszczął postępowanie egzekucyjne w sprawie KM 2116/12 przeciwko (...)S.A. w P. (od 10 października 2012 r. (...)S.A. w W., od 10 lipca 2013 r.(...)sp. z o.o. w W.) w celu wyegzekwowania zasądzonej kwoty 671.000 zł wraz z kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

Prezesem zarządu spółki D. i zarazem jedynym członkiem zarządu pozostawała wówczas K. W.. Przewodniczącym rady nadzorczej był M. D.. Natomiast radca prawny M. T. w okresie od 27 stycznia 2012 r. do 31 lipca 2012 r. był prokurentem samoistnym spółki.

W dniu 23 maja 2012 r. Komornik Sądowy R. B. dokonał zajęć szeregu wierzytelności przysługujących dłużnikowi i doręczył spółce w jej siedzibie zawiadomienie o wszczęciu egzekucji. Pozwany został wówczas poinformowany, że prezes spółki D., K. W., będąca w podróży służbowej, oraz jej pełnomocnik M. T., nie mogą brać udziału w czynnościach.

W dniu 24 maja 2012 r. do Komornika Sądowego R. B. wpłynął wniosek dłużnika spółki (...) o wypłatę wynagrodzeń dla pracowników. Do wniosku dołączono wydruki list płac na dzień 22 maja 2012 r., podpisane przez specjalistę ds. kadr i płac R. O. oraz prezesa zarządu K. W.. Wskazano, że wypłata wynagrodzenia następuje w dniu 31 maja 2012 r.

W dniu 29 maja 2012 r. do Komornika Sądowego R. B. wpłynęło pismo dłużnika (opatrzone datą 25 maja 2012 r.), podpisane przez radcę prawnego M. T., w którym pełnomocnik informował, że w dniu 23 maja 2012 r. dotychczasowy zarząd spółki (...) S.A. złożył rezygnację z pełnionej funkcji. Do pisma zostało dołączone pełnomocnictwo dla M. T., z którego wynikało, że jest on uprawniony do reprezentowania spółki (...) S.A. przed urzędami i wszelkimi innymi instytucjami, w tym także organami postępowania egzekucyjnego, we wszystkich sprawach, w których spółka jest powodem, pozwanym, wnioskodawcą lub uczestnikiem. Dołączono także pismo z dnia 23 maja 2012 r., adresowane do M. D., przewodniczącego rady nadzorczej spółki, podpisane przez prezesa zarządu, K. W., w którym wymieniona oświadczyła, że składa rezygnację z funkcji prezesa zarządu spółki (...). Jednocześnie, w dniu 29 maja 2012 r. do pozwanego wpłynęło pismo pełnomocnika dłużnej spółki z dnia 28 maja 2012 r., w którym domagał się on zawieszenia postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 818 § 1 k.p.c.

Wobec niezawieszenia postępowania egzekucyjnego przez pozwanego, w dniu 1 czerwca 2012 r. spółka (...) wniosła do Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu skargę na czynności komornika, zarzucając mu naruszenie art. 818 § 1 k.p.c. Skarga została zarejestrowana pod sygnaturą II Co 3047/12. Postanowieniem z dnia 11 czerwca 2012 r., Sąd Rejonowy, w toku rozpoznania skargi, zawiesił postępowanie egzekucyjne KM 2116/12. W dniu 4 lipca 2012 r. spółka (...) wniosła kolejną skargę na czynności pozwanego, która została połączona do rozpoznania ze sprawą II Co 3047/12. Po wysłuchaniu stron i rozpoznaniu skarg Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 7 września 2012 r. nakazał Komornikowi Sądowemu R. B. zawiesić postępowanie egzekucyjne w sprawie KM 2116/12.

W dniu 9 marca 2012 r. (...) S.A. w W., reprezentowana przez radcę prawnego M. T., wniosła sprzeciw od wyroku zaocznego z dnia 2 marca 2012 r. wydanego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie IX GC 51/12. Na skutek rozpoznania sprzeciwu Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 13 lipca 2012 r. uchylił wyrok zaoczny i na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. odrzucił pozew, uznając, że w sprawie zachodzi powaga rzeczy osądzonej.

Postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu uzupełnił postanowienie z dnia 13 lipca 2012 r. poprzez dodanie pkt 4, w którym zasądził od strony powodowej - (...) sp. z o.o. w G. - na rzecz strony pozwanej - (...) S.A. w P. - kwotę 560.395,89 zł tytułem zwrotu wyegzekwowanego świadczenia.

Postanowieniem z dnia 10 września 2013 r. Komornik Sądowy R. B. umorzył postępowanie w sprawie KM 2116/12, obciążając częściowo dłużnika ((...) S.A. w P.) kosztami egzekucji. Postanowienie to zostało następnie zmienione postanowieniem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 10 czerwca 2014 r., sygn. akt II Cz 522/14 w ten sposób, że kosztami postępowania egzekucyjnego został w całości obciążony wierzyciel ((...) sp. z o.o. w W., poprzednio: (...) sp. z o.o. w G.) oraz zasądzone od wierzyciela na rzecz dłużnika kwotę 177 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania wywołanego skargą na czynności komornika.

Na mocy umowy przelewu wierzytelności zawartej w dniu 25 lutego 2013 r., (...) S.A. w W. przelał na stronę powodową - (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo-akcyjna z siedzibą w W. wierzytelność wynikającą z postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 13 lipca 2012 r. w sprawie IX GC 51/12,

uzupełnionego następnie postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2012 r. Na skutek wniosku cesjonariusza Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 31 lipca 2013 r., sygn. akt IX GCo 174/13, nadał klauzulę wykonalności pkt 3 i 4 prawomocnego postanowienia z dnia 13 lipca 2012 r., uzupełnionego postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2012 r. Na tej podstawie w dniu 13 września 2013 r. strona powodowa złożyła wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. (poprzednio (...) Sp. z o.o. w G.). Postępowanie egzekucyjne było prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań – Stare Miasto w Poznaniu pod sygn. akt KM 1717/13. W toku postępowania dokonano zajęcia wierzytelności i rachunków bankowych i wysłano zapytanie, czy dłużnik jest właścicielem nieruchomości na terenie W.. Ostatecznie, postanowieniem z dnia 9 kwietnia 2014 r., postępowanie egzekucyjne zostało umorzone wobec stwierdzenia jego bezskuteczności.

W grudniu 2014 r. strona powodowa wniosła do Sądu Okręgowego w Warszawie pozew przeciwko A. S., R. S. i A. C. o zapłatę, na podstawie art. 299 k.s.h., solidarnie kwoty 76.000 zł, w związku ze sprawowaniem przez nich funkcji członków zarządu spółki (...) sp. z o.o. w G. (obecnie (...) sp. z o.o. w W.) i bezskutecznością postępowania egzekucyjnego przeciwko spółce. W uzasadnieniu pozwu strona powodowa wskazała, że dochodzi części szkody powstałej na skutek egzekucji prowadzonej przez spółkę (...) na podstawie wyroku zaocznego z dnia 2 marca 2012 r., który następnie został uchylony postanowieniem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 13 lipca 2012 r., w którym jednocześnie zasądzono od strony powodowej ((...) sp. z o.o. w G.) na rzecz strony pozwanej ((...) S.A. w P.) kwotę 560.395,89 zł, tytułem zwrotu wyegzekwowanego świadczenia.

(...) S.A. w G. prowadzi obecnie kilka postępowań egzekucyjnych wobec swojego dłużnika – (...) sp. z o.o. w N. S.. W toku egzekucji nie wyegzekwowano na rzecz wierzyciela żadnej kwoty.

W piśmie z dnia 15 kwietnia 2014 r. strona powodowa wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 560.395,89 zł tytułem odszkodowania za szkodę wyrządzoną spółce (...) S.A. w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego pod sygn. akt KM 2116/12.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Okręgowy powództwo oddalił. W uzasadnieniu wskazał, że było ono oparte na przepisie art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, zgodnie z którym komornik ponosi odpowiedzialność za niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu czynności.

W ocenie Sądu Okręgowego nie było podstaw do stwierdzenia, że pozwany komornik naruszył przepisy prawa. Prowadził on postępowanie zgodnie z treścią tytułu wykonawczego z dnia 2 marca 2012 r. i wnioskiem wierzyciela. Sąd, rozpoznając sprawę, miał na uwadze, że Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto po rozpoznaniu skargi spółki (...)S.A. nakazał komornikowi zawieszenie postępowania egzekucyjnego KM 2116/11 na podstawie art. 818 § 1 k.p.c. W ocenie Sądu orzeczenie to nie jest jednak wiążące w niniejszej sprawie.

Zdaniem Sądu Okręgowego rezygnacja K. W. z funkcji prezesa jednoosobowego zarządu spółki nie utraciła zdolności procesowej. Z odpisu zupełnego KRS wynika bowiem, że M. T. w okresie od 27 stycznia 2012 r. do 31 lipca 2012 r. pełnił funkcję prokurenta samoistnego (...) S.A. Prokurent zaś, w ocenie Sądu Okręgowego, jest upoważnionych do wszelkich czynności sądowych, a zatem nie było podstaw do zawieszenia postępowania egzekucyjnego. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na niekonsekwencję postępowania M. T., który twierdząc, że w postępowaniu egzekucyjnym nie może dokonać żadnej czynności, jednocześnie wnosił w imieniu (...) S.A. skargi na czynności pozwanego, a w postępowaniu toczącym się przed Sądem Okręgowym w Poznaniu pod sygnaturą IX GC 51/12 składał oświadczenia w imieniu spółki, nie wspominając, że nie ma ona zarządu. O rezygnacji K. W. prokurent poinformował dopiero, gdy rada nadzorcza powołała nowego prezesa zarządu.

Sąd Okręgowy ocenił jako uzasadnione wątpliwości pozwanego dotyczące skuteczności samego aktu rezygnacji K. W.. Pismo, którym złożyła oświadczenie w tej sprawie jest datowane na dzień 23 maja 2012 r., jednak w dniu 25 maja 2012 r. do kancelarii pozwanego wpłynęło pismo opatrzone datą 24 maja 2012 r., w którym dłużnik wnosił o zwolnienie środków zajętych na rachunku bankowym, i do którego załączono listy płac podpisane przez K. W. (datowane na dzień

22 maja 2012 r.). Ponadto pozwanemu nie przedłożono potwierdzenia, że oświadczenie o rezygnacji zostało doręczone radzie nadzorczej.

Sąd Okręgowy podzielił pogląd pozwanego o przedwczesności niniejszego powództwa. W grudniu 2014 r. powodowa spółka wniosła przeciwko członkom zarządu spółki (...) (obecnie (...) sp. z o.o.) pozew o zapłatę solidarnie kwoty 76.000 zł na podstawie art. 299 k.s.h. W ocenie Sądu treść uzasadnienia pozwu wskazuje, że spółka (...) dochodzi w tym postępowaniu naprawienia tej samej szkody, tyle tylko, że od innego podmiotu i na innej podstawie prawnej. W związku z tym Sąd uznał niniejsze powództwo za przedwczesne, gdyż powódka może otrzymać skuteczną ochronę prawną w sprawie przeciwko członkom zarządu (...) sp. z o.o.

Orzeczenie o kosztach zapadło na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiodła strona powodowa, zarzucając zaskarżonemu wyrokowi:

1. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik sprawy:

a) art. 67 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 13 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie w wyniku błędnej wykładni polegającej na uznaniu, iż w sytuacji, gdy osoba prawna nie posiada organu powołanego do jej reprezentowania, może być reprezentowana w postępowaniu przez prokurenta podczas, gdy ze wskazanych przepisów wynika wprost, iż postępowanie takie było dotknięte nieważnością;

b) art. 818 § 1 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji uznanie, iż warunki do zawieszenia postępowania egzekucyjnego KM 2116/12 nie ziściły się, gdy tymczasem w sprawie KM 2116/12 ziściły się wszelkie warunki do obligatoryjnego zawieszenia postępowania uzasadniające niezwłoczne zawieszenie postępowania, a zatem prawidłowa wykładnia przedmiotowego przepisu w okolicznościach faktycznych sprawy winna prowadzić do jego zastosowania i uznania o konieczności zawieszenia przez pozwanego postępowania egzekucyjnego KM 2116/12;

1. naruszenie przepisów prawa materialnego:

a) art. 38 k.c. poprzez błędną jego wykładnię polegającą na uznaniu, iż osoba prawna w przypadku braku organów może działać także na inne sposoby, np. poprzez pełnomocnika, gdy tymczasem prawidłowa wykładnia przedmiotowego przepisu winna prowadzić do wniosku, że osoba prawna w przypadku braku organów pozbawiona jest możliwości działania w procesie;

b) art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji poprzez jego niezastosowanie w sytuacji ziszczenia się podstaw odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego;

c) art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji poprzez jego błędną wykładnię prowadzącą do uznania, że odpowiedzialność pozwanego ma charakter subsydiarny względem innych podmiotów podczas, gdy odpowiedzialność pozwanego za wyrządzoną szkodę powstała niezależnie od faktu, że to samo zdarzenie mogło zrodzić odpowiedzialność innych podmiotów wynikającą z innej podstawy prawnej;

d) art. 109¹ § 2 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że w okolicznościach niniejszej sprawy fakt pełnienia przez M. T. funkcji prokurenta samoistnego (...) S.A. uzasadnia przyznanie tej spółce zdolności procesowej pomimo braku organu – zarządu, wobec rezygnacji z tej funkcji K. W., gdy tymczasem przepis ten nie uzasadnia przyznania (...) S.A. zdolności procesowej wobec braku zarządu;

1. błędne ustalenie stanu faktycznego mające wpływ na wynik sprawy, a polegające na:

a) ustaleniu, że brak osoby prawnej nie pozbawia jej możliwości działania w postępowaniu sądowym, bo osobę tę może reprezentować prokurent samoistny;

b) ustaleniu, że żadne z działań pozwanego w toku postępowania egzekucyjnego KM 2116/12, w szczególności brak jego zawieszenia po uzyskaniu wiedzy o braku organu, nie było zachowaniem bezprawnym rodzącym odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego komornika;

c) ustaleniu, że komornik w sprawie KM 2116/12 miał usprawiedliwione okolicznościami spraw wątpliwości co do faktycznej rezygnacji K. W. z funkcji członka zarządu (...) S.A., zwalniające go z odpowiedzialności, gdy tymczasem prawidłowa ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego winna prowadzić do wniosku, że komornik R. B., jako profesjonalista, po prawidłowym i skutecznym poinformowaniu go o rezygnacji wskazanej osoby z funkcji członka zarządu (...) S.A. nie powinien mieć żadnych wątpliwości co do skuteczności tego oświadczenia, a tym samym o pozbawieniu możliwości działania dłużnika – (...) S.A. w sprawie KM 2116/12 i na podstawie art. 818 § 1 k.p.c. winien zawiesić prowadzone przez siebie postępowanie egzekucyjne;

d) ustaleniu, że kwota 76.000 dochodzona w niniejszym postępowaniu jest kwotą tożsamą z kwotą dochodzoną w ramach postępowania przeciwko członkom zarządu (...) sp. z o.o. – A. S., R. S. i A. C., gdy tymczasem taka okoliczność nie wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego.

W związku z powyższym strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kwoty 76.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 26 kwietnia 2014 r. i kosztami postępowania oraz o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego kosztów postępowania odwoławczego.

Strona pozwana w odpowiedzi na apelację wniosła o oddalenie jej w całości i zasądzenie na jej rzecz od powódki kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja strony powodowej podlegała oddaleniu jako bezzasadna. Wbrew bowiem podniesionym zarzutom, w toku postępowania nie doszło do obrazy prawa materialnego ani procesowego.

Sąd pierwszej instancji prawidłowo przeprowadził ocenę zgromadzonego materiału dowodowego i ustalił stan faktyczny, który stał się również podstawą rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego. Mimo podniesienia zarzutów poczynienia błędnych ustaleń faktycznych, z analizy wniesionej apelacji wynika, że powodowa spółka co do zasady nie kwestionuje ustalonego stanu faktycznego, ale jego ocenę prawną.

Jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy, podstawą odpowiedzialności komornika z art. 23 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji jest niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu czynności. Przez działanie lub zaniechanie niezgodne z prawem należy rozumieć niezgodność z normami prawa w rozumieniu art. 87 Konstytucji RP, tj. z Konstytucją RP, ustawami, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi oraz rozporządzeniami, a także niezgodność z prawem Unii Europejskiej. W wyroku z dnia 23 września 2003 r. (sygnatura akt K 20/2002) Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że niezgodność z prawem należy ujmować obiektywnie, jako zaprzeczenie zachowania uwzględniającego nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej. Niezgodności tej nie można natomiast ujmować jako działania niezgodnego z normami obyczajowymi i moralnymi, określanymi mianem zasad współżycia społecznego lub dobrych obyczajów. Art. 23 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji nie określa samodzielnie przesłanek odpowiedzialności komornika w sensie warunków powstania obowiązku naprawienia szkody. W tym zakresie będą mieć zastosowanie ogólne przesłanki odpowiedzialności deliktowej, wynikające z przepisów Kodeksu cywilnego (por. uchwałę SN z 13 października 2004 r., III CZP 54/2004, LexisNexis nr 369585). Do przesłanek tych należą: szkoda w znaczeniu uszczerbku w dobrach osoby poszkodowanej, zdarzenie, z którym ustawa łączy obowiązek odszkodowawczy (w tym wypadku niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie komornika) i związek przyczynowy między zdarzeniem a szkodą. Dla przyjęcia odpowiedzialności odszkodowawczej komornika konieczne jest zatem wykazanie, że jego działania lub zaniechania naruszały obowiązujące normy prawa. W ocenie Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie powodowa spółka takich okoliczności nie wykazała.

Dla rozstrzygnięcia niniejszego sporu decydujące znaczenie miało udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy materiały zgromadzone w aktach postępowania egzekucyjnego KM 2116/12 obligowały pozwanego do wydania postanowienia o zawieszeniu egzekucji na podstawie art. 818 § 1 k.p.c. Zgodnie z treścią przywołanego przepisu organ egzekucyjny zawiesza postępowanie z urzędu, jeżeli się okaże, że wierzyciel lub dłużnik nie ma zdolności procesowej ani przedstawiciela ustawowego. Przepisy działu, w którym znajduje się ten przepis stanowią *lex specialis* w stosunku do przepisów o zawieszeniu i umorzeniu postępowania zamieszczonych w części dotyczącej postępowania rozpoznawczego, które ze względu na art. 13 § 2 k.p.c. mają odpowiednie zastosowanie w postępowaniu egzekucyjnym. Organ egzekucyjny obowiązany jest badać, czy strony, tj. wierzycieli dłużnik, mają zdolność procesową, którą także w postępowaniu egzekucyjnym należy oceniać według art. 65 k.p.c. Artykuł 818 k.p.c. nie dotyczy natomiast zdolności sądowej (art. 64 k.p.c.), której brak reguluje art. 824 § 1 i 2 k.p.c. Z tych względów omawiany przepis ma zastosowanie tylko wtedy, kiedy wierzyciel lub dłużnik mają zdolność sądową, a nie mają zdolności procesowej, co jest możliwe jedynie w odniesieniu do osób fizycznych, ponieważ inne podmioty mające zdolność sądową zawsze mają zdolność procesową. Zgodnie z poglądami doktryny ma on zastosowanie do jednostek organizacyjnych jedynie w drodze analogii, gdyż art. 174 § 1 k.p.c., odnoszącego się do postępowania rozpoznawczego i nakazującego sądowi zawieszenie postępowania z urzędu w sytuacji, w której w składzie organów jednostki organizacyjnej będącej stroną zachodzą braki uniemożliwiające jej działanie, w postępowaniu egzekucyjnym nie stosuje się (por. J. Jagieła: Wybrane zagadnienia dotyczące zawieszenia i umorzenia postępowania egzekucyjnego. Problemy egzekucji 1999/2/45).

Przechodząc do odpowiedzi na pytanie, czy zaniechanie przez komornika sądowego wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania egzekucyjnego miało charakter bezprawny, należy ustalić, czy dysponował on informacjami wystarczającymi do podjęcia działania w istocie sprzecznego z domniemaniem prawdziwości wpisu danych wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego (art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym). Trzeba mieć bowiem na uwadze, że K. W. została wykreślona z funkcji prezesa jednoosobowego zarządu dłużnej spółki dopiero w dniu 31 lipca 2012 r. Komornik ma obowiązek prowadzenia postępowania egzekucyjnego zgodnie z przepisami je regulującymi, treścią tytułu wykonawczego i wnioskiem egzekucyjnym wierzyciela, który jest dysponentem postępowania egzekucyjnego. Zawieszenie postępowania wbrew danym objętym domniemaniem prawdziwości oraz wbrew wnioskowi wierzyciela wymagałoby pewności co do tego, że prawdziwe i skuteczne jest oświadczenie, na podstawie którego domniemanie to ma być obalone. W przeciwnym razie komornik narażałby się na odpowiedzialność wobec wierzyciela. Tymczasem pozwany dysponował jedynie dwoma pismami przesłanymi przez pełnomocnika dłużnej spółki, których treść i cechy formalne przesądzają o tym, że takiej podstawy stanowić nie mogły. W pierwszym z nich, datowanym na 25 maja 2012 r., a odebranych przez komornika w dniu 29 maja 2012 r. (k. 83 akt sprawy) pełnomocnik dłużnej spółki informuje jedynie, że według posiadanych przez niego informacji dotychczasowy zarząd (...) S.A. złożył w dniu 23 maja 2012 r. rezygnację z pełnionej funkcji. W kolejnym piśmie, datowanym na 28 maja 2012 r. (k. 30-32), pełnomocnik kategorycznie już stwierdził, że spółka wobec rezygnacji jedynego członka zarządu nie ma organu uprawnionego do jej reprezentacji i dołączył do niego kopię oświadczenia o rezygnacji K. W. datowane na dzień 23 maja 2012 r. (k. 28). Oświadczenie adresowane jest do M. D. – przewodniczącego rady nadzorczej (...) S.A. i opatrzone jest prezentatą z 23 maja 2012 r., ale nie sposób określić czyją. Dopiero przesłuchanie świadków, K. W. i M. D., pozwoliło Sądowi ustalić, że pismo zostało złożone w sekretariacie dłużnej spółki. Pozwany komornik nie mógł jednak na podstawie posiadanych przez siebie informacji jednoznacznie stwierdzić, czy oświadczenie o rezygnacji z funkcji prezesa zarządu zostało złożone zgodnie z wymogami art. 61 k.c. Nie bez znaczenia jest tu również fakt, że kwestia składania oświadczeń o rezygnacji z funkcji członka jednoosobowego zarządu stanowi skomplikowane zagadnienie prawne i budzi duże kontrowersje w orzecznictwie, o czym świadczy chociażby uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2016 r. (sygnatura akt III CZP 98/15). Nawet jednak przy przyjęciu, że do skutecznego złożenia oświadczenia woli w tym zakresie wystarczające jest, by dotarło ono do chociażby jednego członka rady nadzorczej (który to pogląd w świetle wyżej wymienionej uchwały należałoby zakwestionować), to okoliczność ta była niemożliwa do ustalenia jedynie na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach egzekucyjnych a jedynie ta dokumentacja mogła stanowić podstawę czynności podejmowanych przez Komornika. Dodatkowe i uzasadnione wątpliwości mogły budzić u pozwanego pozostałe okoliczności sprawy, a mianowicie fakt, że w dniu 23 maja 2012 r. podczas wykonywania czynności w siedzibie dłużnej spółki nie był

informowany o rezygnacji zarządu, a jedynie o tym, że prezes jest obecnie w delegacji (protokół na k. 77), natomiast w dniu 25 maja 2012 r. do kancelarii komorniczej wpłynął wniosek datowany na 24 maja 2012 r. (a więc już po domniemanej dacie złożenia rezygnacji przez prezesa) o zwolnienie środków na wypłaty dla pracowników na zajęty rachunku bankowym dłużnika. Do pisma tego załączona była lista płac podpisana przez K. W. (k. 78-80). W tych okolicznościach komornik nie mógł – w ocenie Sądu Apelacyjnego – zawiesić postępowania, skoro nie obalono domniemania wynikającego z wpisu do KRS. Bezsporne pozostaje natomiast w niniejszej sprawie, że komornik nie podejmował czynności po dniu 11 czerwca 2012 r., kiedy to otrzymał za pośrednictwem faksu postanowienie sądu w przedmiocie zawieszenia postępowania. Natomiast wcześniejsze podejmowane czynności w ustalonym stanie faktycznym nie mogą zostać uznane za bezprawne. W związku z powyższym za chybiony uznać należy zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 818 § 1 k.p.c.

Nie sposób podzielić także poglądu apelującej, że zaskarżone orzeczenie narusza przepisy kodeksu cywilnego dotyczące sposobu działania spółki i prokury. Oceniając możliwości działania dłużnej spółki w omawianej sytuacji faktycznej należy mieć na uwadze, że chodzi o postępowanie egzekucyjne, w którym z natury rzeczy czynności podejmowane przez dłużnika mają charakter wyłącznie obronny. Brak organów jednostki organizacyjnej stanowiący o konieczności zawieszenia postępowania rozpoznawczego nie zawsze musi przesądzać również o zawieszeniu postępowania egzekucyjnego, gdy spółka może działać przez swojego pełnomocnika. W omawianym stanie faktycznym możliwość taka istniała i co więcej, była wykorzystywana. Pełnomocnik skutecznie skarżył bowiem czynności podejmowane przez komornika, uzyskując korzystne dla spółki orzeczenia. Ponadto, jak ustalono, aktywnie uczestniczył w postępowaniu, które równoległe toczyło się przed Sądem Okręgowym w Poznaniu pod sygn. akt IX GC 51/12. Wbrew zatem twierdzeniom apelacji spółka nie była pozbawiona możliwości skutecznego działania.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że trafnie Sąd Okręgowy oddalił powództwo w niniejszej sprawie, gdyż działania podejmowane przez pozwanego w toku postępowania egzekucyjnego KM 2116/12 nie miały charakteru bezprawnych, a o za tym idzie nie doszło do naruszenia art. 23 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. Ta konkluzja musiała z kolei prowadzić do oddalenia apelacji powodowej spółki na podstawie art. 385 k.p.c. ze względu na jej bezzasadność.

Jedynie na marginesie należy zauważyć, że rozważania Sądu Okręgowego dotyczące wzajemnego stosunku pomiędzy powództwem wtoczonym w niniejszym postępowaniu i powództwem dotyczącym odpowiedzialności odszkodowawczej członków zarządu (...) sp. z o.o. (wierzyciel w omawianym postępowaniu egzekucyjnym) były nieistotne i jako takie nie miały wpływu na rozstrzygnięcie.

Na podstawie art. 98 k.p.c. tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego zasądzono od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 2.700 zł stanowiącą wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika ustalone zgodnie z § 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę ustanowionego z urzędu).